

ARNOLD SOMSEN, STRIJDER IN HET VERGETEN BATALJON

30 maart 1945 - 12 juli 1945

door Gree van Daatselaar-Somsen [53]

Natuurlijk heeft iedereen gelijk die zegt, dat het al zo lang geleden is, die Tweede Wereldoorlog. We leven toch nú...?

Maar het is van grote betekenis voor volgende generaties om iets van die moeilijke oorlogsjaren te weten. Immers: van verzwijgen komt vergeten en dan is de kans groot, dat je je levenslessen opnieuw moet leren.

Begin van dit jaar, op woensdag 17 januari 2001, stond in het Dagblad Trouw te lezen dat in Aalten een museum over onderduikers komt. Een prestige project, zegt de één. Een eerbetoon, zegt de ander. In Aalten was in de jaren '40 - '45 landelijk gezien het grootste aantal mannen ondergedoken om te ontkomen aan de Duitse oorlogsindustrie. 2500 mannen hielden zich schuil in Aalten en op verscheidene boerderijen in de vele buurtschappen rondom.

De mannen, in de kracht van hun leven, zaten niet stil. Behalve het werken op de boerderijen of anderszins hadden ze ook hun geheime agenda's. Ze sloten zich in het diepste geheim aaneen tot kleine verzetsgroepen, o.a. in Varsseveld, Gaanderen, op de Haart bij Aalten en op het **Somsenhuis** in IJzerlo, waar ook enkele geallieerde piloten waren ondergedoken, die dolgraag terug wilden naar hun onderdeel. Al die mannen popelden om tot actie over te gaan.

Eén van die mannen was Arnold Somsen [50], geboren in Aalten in 1924, wonend in Doesburg toen, ondergedoken bij de familie Onnink in Barlo, neef en nicht van zijn moeders kant. Een 21-jarige Somsen keerde terug naar zijn geboortegrond om zich daar schuil te houden en als goed vaderlander geen diensten te verlenen aan de vijand. Zo had hij dat thuis geleerd.

Arnold is nu 77 jaar en vertelt:

"We hoorden al enkele dagen vanuit Duitsland de kanonnen en het spervuur van de optrekkende ge-

allieerde legers. Het was eind maart 1945. De bezetting kón niet lang meer duren. Het was bijna zover, we konden in actie komen! Door de vele wapendroppings van de laatste maanden en de wapeninstructies, in het diepste geheim, wisten we

van wanten. Achterhoekers en onderduikers samen vormden groepen van ondergrondse strijders. We konden de vijand op de korrel nemen, zodra de 'Tommy's' over de grens kwamen. (Zie Somsenboek, Somsen Omnes Generationes pagina 103 - 105.)

Aalten werd op 30 maart door de Engelsen bevrijd en toen kon er een bataljon gevormd worden van de ondergrondse strijders, die zaten echter nog her en der verspreid.

En het was nog niet overal veilig...

Ik moest voor mijn groep op de fiets naar Aalten, naar 'Tante Mina', een café op de Markt, om orders te halen. De Duitsers zaten nog in de Watertoren, op verscheidene zijwegen en op boerderijen.

Dekking zoekend in de donkerte van de berm en op het nippertje om een anti-tankmijn heen bereikte ik 'Tante Mina'.

Daar zaten Canadezen!

Je keek ze aan alsof ze wereldwonderen waren. Geen glimmende met ijzer beslagen laarzen, geen vervaarlijke petten, geen strakgesneden uniformen en hakkengekletter, maar een gemakkelijk zittend battledress, brede glimlach, kauwgom kauwend of losjes een sigaret tussen de lippen.

Ik kreeg van de commandant orders mee voor mijn groep en moest daarmee terug naar Barlo. 'Geef me alsjeblieft eerst een pakje sigaretten mee, anders geloven ze me niet', zei ik.

Daarna liepen we met twintig tot dertig mannen, gewapend met stenguns en handgranaten, in het donker in ganzenpas naar Aalten. Scherp op onze hoede voor elke Duitse hinderlaag, beschikbaar voor verdere bevrijdingsstrijd.

We werden ingezet om boerderijen van Duitsers te zuiveren. Luchtdoelgeschut werd door ons overmeesterd en gevaarlijke fosforbommen gedemonteerd.

Maar het Westen van ons land was nog niet bevrijd. We voelden het als een ereplicht om aan

die bevrijding deel te nemen".
→

Dutch National Battalion

Toen Aalten bevrijd was kwamen alle ónderduikers bóven en konden de knokploegers (KP) voor het voetlicht treden. De verzetsgroepen kregen de officiële status van Binnenlandse Strijdkrachten. De BS had de Julianaschool in Aalten in gebruik genomen en die al gauw omgedoopt tot Prins Bernhard Kazerne.

Regelmatig marcheerden de mannen in hun gloednieuwe blauwe overalls met oranje armband, hun trotse 'uniform', door Aalten. Zij kenden de Achterhoek als hun broekzak en waren daardoor onmisbaar voor de Geallieerden bij de zuivering van het hele gebied.

Aalten en omgeving werd door de Engelsen bevrijd, de Canadese legers concentreerden zich op de rest van Nederland boven de grote rivieren. Bij de Canadezen bestond grote behoefte aan infanterie, die de flankdekking van de eigen troepen kon ondersteunen. De BS was daar klaar voor. Binnen twee dagen waren meer dan vierhonderd vrijwilligers bereid mee te vechten.

Kom vanavond met verhalen
hoe de oorlog is verdwenen,
en herhaal ze honderd malen:
alle malen zal ik wenen

Leo Vroman

Zo werd op 15 april 1945 het **Dutch National Battalion** (D.N.B.) in het leven geroepen en ingedeeld bij het First Canadian Corps.

Het Dutch National Battalion bestond uit drie compagnieën van elk ongeveer 130 man plus staf. Arnold Somsen werd ingedeeld bij de Eerste Compagnie, ook Jan Somsen [495] van 'De Snieder' te Lintelo nam dienst in het D.N.B. De blauwe overalls konden vervangen worden door het geallieerde battledress uniform.

Orders werden uitgedeeld en Canadese voertuigen brachten hen richting IJssel. Waar was het front?

Arnold vervolgt:

"We hebben één nacht in Duiven gelegen. Samen met een vriend regelden we een fiets en probeerden we naar Doesburg te komen. Dat lukte niet, ik had het zo graag gedaan... Hoe zou het thuis zijn, met vader, moeder, broers en zussen? Zou ons huis nog overeind staan? Door mijn kijker, een héle goeie Duitse verrekijker, zag ik kogels in Doesburgs hoge kerktoren slaan.

Doesburg is bevrijd op 16 april, vlak nadat wij dóór moesten langs de oostkant van de IJssel richting

Steenderen en Gorssel. Het D.N.B. had als opdracht o.m. de IJsselovergangen te bewaken. We trokken verder naar Apeldoorn. Hevige gevechten en verwoede tegenstand.

We overnachtten op paleis Het Loo. Dat hád wel wat...!

Daarna, het was intussen eind april, trok het bevrijdingsleger in de richting Harderwijk, Bunschoten en Spakenburg.

We werden ondergebracht in een school. 's Avonds wachtlopen. De Duitsers lagen nog in Eemnes, vlakbij dus. Vuurgevechten en handgranaten heen en weer...

Bij de algehele capitulatie op 5 mei 1945 lag ik in Veenendaal. Tot mijn grote verrassing kwam Lientje, toen mijn verloofde en nu alle jaren al mijn vrouw, mij opzoeken. Helemaal vanuit de Achterhoek op een oude fiets. Dwars door verwoeste gebieden, over noodbruggen en langs patrouilles, alles trotseerde zij om even bij mij te kunnen zijn. Díe details weet je na een halve eeuw nog feilloos! Wat kùn je veel als je jong bent...

Onze compagnie werd ná 5 mei ingezet voor mijnopruiming, bewaking van kamp Amersfoort en het controleren van het burgerverkeer.

*Op 12 juli 1945 ging het D.N.B. officieel over naar het I-II-8RI (Regiment Infanterie), het grotere geheel van de Koninklijke Landmacht, die opnieuw werd opgebouwd. Officieel hield daarom het Dutch National Battalion op te bestaan. Zelf heb ik op 26 juli 1945 ontslag gevraagd en ook eervol gekregen als **goed vaderlander en uitstekend soldaat.**"→*

Het vergeten bataljon

Er werd in de jaren na de Bevrijding weinig geschreven over het Dutch National Battalion. Een vergeten bataljon van strijders. Als er over Nederlanders werd geschreven, die ons land hielpen bevrijden van de Duitse overheersing, dan las men wel over 'stoottroepen' of over 'de Prinses Irene Brigade'. 't Was een veelbewogen en markante tijd. De mannen van het D.N.B. waren saamhorig en solidair. En gestreden hébben ze !

Eén jaar na de Bevrijding, op 8 mei 1946, kwam het bataljon in zijn geheel bij elkaar om herinneringen op te halen aan die tijd van élan, de tijd van de

bevrijding van de Veluwe. Om een groot feest te vieren met elkaar én om een speciale legpenning en **oorkonde** in ontvangst te nemen. (zie ill.) Arnold toont ons die dierbare en trotse bewijzen van een onvergetelijke voorbije periode.

Nog steeds bezoekt Arnold de reünie van het Dutch National Battalion, eerst gehouden om de tien jaar, later om de vijf jaar en nu elk jaar in de kazerne in de Harskamp.

De rijen dunnen uit. De hoofden worden grijzer, de stap iets moeilijker. Toch, zolang de oud-D.N.B.strijders in leven zijn, zijn ze dáár present. Ieder jaar ontvangen ze een mooi aandenken. Vorig jaar ontvingen de veteranen een *fraai beeldje van een fiere jonge strijder in battledress*. (zie afbeelding linker kolom)

Zó waren ze.

Zó zullen zij niet vergeten worden.

Bronnen: * Aalten in oorlogstijd. Messink en Prinsen, Aalten
* Het vergeten bataljon. Staring Instituut

USA-REÜNIE-2002: NOG EVEN GEDULD S.V.P.

door Theo Somsen [227]

Tot dusverre lieten ca. 40 Nederlandse familieleden ons weten interesse te hebben om deel te nemen aan een nieuwe wereldwijde reünie in augustus 2002 in Baldwin, Wisconsin, USA.

Dat is een mooi aantal, maar het mogen er natuurlijk best nog wat meer worden.

Wij hebben dit al doorgeseind naar onze Amerikaanse verwanten in Baldwin en omstreken. Ook hebben wij aangegeven dat velen graag bij een gastfamilie willen verblijven én deze unieke gelegenheid willen aangrijpen om na een verblijf van enkele dagen in Baldwin (voor de activiteiten in het kader van de reünie!) andere delen van de USA te bezoeken.

Op dit moment broeden de organisatoren nog op de data, de vormgeving en op de te organiseren activiteiten. En zoals u weet zegt een Nederlands spreekwoord: *Een broedende kip moet je niet storen*. Nog even geduld dus s.v.p. en dat geldt ook voor onze in Amerika en elders wijd verspreid wonende familieleden.

Omdat wij tijdens deze reünie ook graag een bijdrage aan de feestvreugde willen leveren (en wie denkt dan niet terug aan de fantastische *line-dance* van de USA-Somsen-girls tijdens de Grote Reünie van 1997?!) hebben wij een aantal suggesties gedaan en gevraagd of daar belangstelling voor bestaat.

Van de vele suggesties noem ik hier:

- Voetbalwedstrijd tegen de NL-nazaten
- Somsen-wagen in de Street Parade
- Oud-Hollandse kinderspelen
- Vertonen video *Somsen Panorama*
- Genealogische presentatie
- Hollandse maaltijden bereiden
- Zingen en drinken op z'n Hollands.

*'even geduld,
alstublieft'*

U begrijpt: het borrelt en het gonst.

Maar wij zullen nog even geduld moeten oefenen. Ondertussen bent u hartelijk welkom met welk ander en/of beter idee dan ook!

